

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Філологічний факультет

Кафедра загального та прикладного мовознавства

_____
Завідувач кафедри

_____
(підпис) Володимир ГУТОРОВ
(ініціали, прізвище)
“ ” _____ 2023 р.

Типологічні характеристики інавгураційної промови

Кваліфікаційна робота
студента 4 курсу
першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.10 прикладна лінгвістика
освітньо-професійної програми
«Прикладна лінгвістика та англійська мова»
Сагайдака Артема Андрійовича

Керівник
Крапива Юлія Василівна,
канд. філол. наук, доцент,
доцент закладу вищої освіти
кафедри загального та прикладного
мовознавства

Оцінка
за національною шкалою _____

Кількість балів: _____

Голова комісії

_____
(підпис) **Ігор ЧОРНИЙ**
(прізвище та ініціали)

Харків – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ	5
1.1. Поняття «політична комунікація»	5
1.2. Політична промова: характерні ознаки	7
Висновки до розділу 1.....	11
РОЗДІЛ 2 . ІНАВГУРАЦІЙНА ПРОМОВА: ДИФЕРЕНЦІЙНІ ОЗНАКИ ..	12
2.1. Підходи до вивчення інавгураційної промови	12
2.2. Специфіка інавгураційної промови	16
Висновки до розділу 2.....	21
РОЗДІЛ 3. ІНАВГУРАЦІЙНІ ПРОМОВИ ПРЕЗИДЕНТІВ США.....	22
3.1. Історія виступів під час інавгурації президентів Сполучених Штатів Америки.....	22
3.2. Аналіз інавгураційної промови Дж. Байдена від 20 січня 2021 року..	25
Висновки до розділу 3.....	31
ВИСНОВКИ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	34

ВСТУП

Поняття політичної комунікації не є новим, але є таким, що постійно змінюється, особливо в останні роки, коли цей вид комунікації вийшов за рамки звичних газет і телебачення та почав набувати нових форм, наприклад, у соціальних мережах. Майже кожен день свого життя хтось із нас стикається з тими чи тими проявами політичної комунікації: йдеться про політичну агітацію, дебати між кандидатами під час виборів різного масштабу тощо. Перед членами суспільства постає вибір: кому надати перевагу, адже від цього залежить життя не тільки однієї особи, але й країни в цілому. Окрім того, ніхто не буде заперечувати того, що новообраний президент є важливою політичною фігурою, а «вибір глави держави ... може певною мірою (в окремих випадках опосередковано) впливати на загальний політичний курс країни» [Крапува, Sukhenko, 2022, с. 6] Тому вивчення політичної комунікації є **актуальним** на сучасному етапі розвитку політичної лінгвістики.

Кваліфікаційну роботу виконано у науковому семінарі «Теоретичні та прикладні аспекти соціолінгвістики» відповідно до тематичного плану наукових досліджень кафедри загального та прикладного мовознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Метою нашого дослідження є виявити основні риси такого різновиду політичної промови, як інавгураційна.

Для досягнення мети ми поставили перед собою такі **завдання**:

- 1) уточнити поняття політичної комунікації;
- 2) розглянути політичну промову та її характеристики;
- 3) визначити специфіку інавгураційної промови;
- 4) проаналізувати інавгураційну промову, як складову політичної комунікації.
- 5) розглянути та охарактеризувати інавгураційну промову 46-го президента США Дж. Байдена.

Об’єкт дослідження – політична комунікація.

Предметом дослідження є інавгураційна промова як складник політичної комунікації.

При написанні роботи були використані наступні **методи**: метод узагальнення інформації, метод опису, метод аналізу, зокрема контекстуального.

Теоретико-методологічною основою роботи є праці українських та зарубіжних дослідників, таких як К. Кемпбелл та К. Джеймісон [Campbell, Jamieson, 2008], Ю. В. Крапива та Д. А. Крікун [Крапива, Крікун, 2019], Б. Макнеєр [B. McNair, 2011], Ю. М. Федік [Федік, 2021] та ін.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що інавгураційну промову вивчено з використанням комплексу параметрів, запропонованих для опису політичних промов, та проаналізовано інавгураційний виступ 46-го президента США Дж. Байдена.

Практичне значення отриманих результатів полягає в їх подальшому використанні у вивченні політичної комунікації.

Апробація результатів відбувалась під час проведення занять з наукового семінару «Теоретичні та прикладні аспекти соціолінгвістики».

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаної літератури (30 позицій). Загальний обсяг дослідження – 38 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ

1.1. Поняття «політична комунікація»

Насамперед слід визначити, що несе у собі базове поняття «комунікація». У словнику цей феномен трактується так: «процес, яким користуються люди для обміну інформацією та вираження думок» [Communication, ел. ресурс]. Залежно від того, які думки виражаються та інформацією на яку тему обмінюються, комунікація поділяється на різні види. Інавгураційна промова, про яку буде йтися у нашій роботі, є складовою політичної комунікації, бо мовець у ній буде виражати свої думки саме на політичну тематику.

Поняття політичної комунікації розглядалось багатьма вченими, спробуємо виокремити з них основні аспекти, які допоможуть нам сформулювати визначення цього терміна для нашої роботи. У книзі Б. Макнеєра «Вступ до політичної комунікації» (“An Introduction to Political Communication” [McNair, 2011]) наводиться визначення Р. Дентона та Г. Вудварда, які кажуть, що «політична комунікація – це чиста дискусія про розподіл фінансів, офіційної влади та офіційних санкцій» [McNair, 2011, с. 3], – з нього можемо виокремити, що у такому виді комунікації беруть участь дві сторони і мова йде саме про політичні аспекти соціального життя людини, але, на нашу думку, це визначення є вузьким та не повністю висвітлює всі аспекти такого виду комунікації у сучасності, хоча, безумовно, складові, що у ньому зазначені, відіграють важливу роль у відносинах цього типу. Сам Б. Макнеєр розглядає політичну комунікацію як цілеспрямоване спілкування про політику та включає у це визначення усі форми спілкування політиків з метою досягти певні цілі: звернення до діячів політики неполітичними особами, наприклад, виборцями та ЗМІ і повідомлення про політичну діяльність через статті, репортажі тощо. Дослідник також додає, що у визначенні політичної комунікації не слід нехтувати невербальними

засобами, такими як зовнішній вигляд мовця, або, наприклад, логотип, який він використовує у своїй кампанії [McNair, 2011]. Розглянуте трактування збігається у основних аспектах з тим, що надали Р. Дентон та Г. Вудвард, крім того, безумовно, розширює їх визначення.

Р. Перлоф у своїй роботі «Динаміка політичної комунікації: медіа та політика у епоху диджиталізації» (“The Dynamics of Political Communication: Media and Politics in Digital Age” [Perlof, 2017]) каже, що слід розглядати політичну комунікацію як навмисний чи ненавмисний тиск на ставлення чи поведінку людей [Perlof, 2017]. Його визначення збігається з думкою Б. Макнеєра у тому, що завдяки політичній комунікації мовець впливає на того, до кого звертається, тобто досягає поставлених для себе цілей. У контексті інавгураційної промови, на нашу думку, треба виокремити тиск саме на ставлення людей до особи, що її проголошує.

Вважаємо за потрібне акцентувати увагу на словах Ю. Федік про те, що «політична комунікативна сфера характеризується виразною прагматичністю, що полягає в контролі, цілеспрямованості, послідовності ведення спілкування» [Федік, 2021, с. 166]. Аспекти, наведенні авторкою у цитаті, а саме: цілеспрямованість та послідовність, на нашу думку, є базовими для побудови визначення терміна політична комунікація.

Ознайомившись з трактуваннями різних вчених, можемо виокремити головне: політична комунікація – це цілеспрямований та послідовний вплив, тиск на свідомість людей, щодо політичної сфери соціального життя, задля досягнення якого використовують різноманітні вербальні та невербальні засоби.

1.2. Політична промова: характерні ознаки

Закінчивши розбір такого поняття, як політична комунікація, можемо перейти до тлумачення його різновиду – політичної промови. Дослідниці Самойлова І. В. та Подвойська О. В. трактують визначення цього феномена як заздалегідь підготовлений гострополітичний виступ із позитивними чи негативними оцінками, конкретними фактами, накресленими планами політичних змін [Самойлова, Подвойська, 2016, с. 235]. До цього слід додати слова Падалки О. В., яка говорить, що до політичної промови слід відносити текст, який проголошується перед масовою аудиторією на теми зі сфери громадського життя [Падалка, 2012, с. 67].

Політичні та соціальні теми, як ми можемо побачити з цих визначень, є одними з основних аспектів промов такого роду. Не дивлячись на дещо вузьке направлення таких виступів, політичні промови поділяють на декілька типів, зокрема Падалка О. В. наводить такі різновиди:

- 1) Парламентські промови;
- 2) Передвиборчі промови;
- 3) Партійні промови;
- 4) Дипломатичні промови;
- 5) Вітальні промови;
- 6) Святкові (ритуальні) промови [Падалка, 2012, с. 68].

Вважаємо, що інавгураційну промову, на якій буде зосереджено наше подальше дослідження можна віднести до класу святкових промов, що носять здебільш ритуальний характер. Ця думка підтверджується у роботі Крапиви Ю. В. та Крікун Д. А., які теж визначають інавгураційну промову як ритуальну [Крапива, Крікун, 2019, с. 44].

Як ми зазначили раніше, політична промова – виступ перед аудиторією, отже слід розуміти, що під час її проголошення буде відбуватися контакт між мовником та реципієнтом. Мовник буде звертатись з певною метою,

пояснювати свою, у нашому випадку, здебільш політичну точку зору, тлумачити певні факти та події через свою суб'єктивну призму сприйняття світу. Реципієнт буде сприймати інформацію, формувати своє ставлення до мовця, приймати чи не приймати його точку зору. Важливо зазначити, що комунікація у цьому випадку буде одностороння, тільки мовець буде доносити свої думки, отже, таку однобічність можемо виділити як характерну ознаку політичних промов.

Кажучи про те, що політична промова – публічний виступ не можна не брати до уваги аудиторію, перед якою вона проголошується. Крапива Ю. В. та Крікун Д. А., характеризуючи політичну промову за характером адресата, кажуть, що, не дивлячись, чи є адресат політиком (коли це виступ перед діячами цієї сфери, наприклад виступ перед партіями у Верховній раді) чи глядачем або виборцем, адресат політичної промови завжди є масовим [Крапива, Крікун, 2019, с. 44]. Отже можемо додати, що характерним для виступів такого роду буде неоднорідність маси реципієнтів, бо вони націлені на охоплення якомога ширшого загалу. Подивимось на протилежний край ланцюга «мовець–реципієнт» і розглянемо саме сторону доповідача: її можна схарактеризувати як монологічну, бо тільки один оратор зазвичай виголошує політичну промову.

Характерні ознаки політичної промови можна виділити і зі сторони мети викладення інформації. Жодна з них не буде мати просто розповідний характер, бо кожний виступ буде спрямований на побудову зв'язку з аудиторією. Крапива Ю. В. та Крікун Д. А. розділяють жанри промови на інформаційні, оціночні та імперативні та наголошують, що, звичайно, кожна окрема промова може вбирати в себе характеристики декількох чи навіть всіх жанрів одразу [Крапива, Крікун, 2019, с. 44]. Так, ми можемо побачити, що через інформаційний жанр промови доповідач буде надавати реципієнтам нові уявлення про себе, свою діяльність тощо. Оціночні виступи будуть доносити до загалу бачення тієї чи іншої політичної ситуації крізь призму

світогляду політика, імперативні промови будуть закликати слухачів до певних політичних дій, які має на меті мовець.

Для досягнення поставленої перед собою мети виступу доповідачі будуть використовувати характерні мовленнєві засоби. Про це каже й дослідник М. Лісовий, який рекомендує мовцям, залежно від ситуації та аудиторії перед якою вони виступають, змінювати набір мовних одиниць та правильно використовувати їх [Лісовий, 2010].

Якщо ми розглядаємо характерні для політичних промов мовленнєві інструменти, то, на нашу думку, слід виокремити маніпуляції мовленням. Як каже дослідник Ван Дейк: «маніпуляції мовленням – це використання та відбір таких мовних засобів, які дозволяють впливати на реципієнта мови» [Van Dijk, 2000]. Прикметно, що «одержувач не усвідомлює цієї маніпуляції і сприймає її як частину об'єктивної інформації» [Van Dijk, 2000]. Політики широко використовують цей засіб, виходячи з того, що саме маніпуляція суспільством є однією з ключових задач політичних промов.

Дослідниця Федік О. В однією з характерних ознак виступів такого роду наводить широке використання власних назв, таким чином політик привертає увагу не лише до реалій національної політики, але й показує на приналежність держави чи політичних поглядів до світової спільноти [Федік, 2021, с. 177].

Також до мовленнєвих особливостей політичних промов часто включають абстрактність та високий рівень узагальненості, і знову ми бачимо зв'язок з метою таких виступів. Раніше ми зазначали, що реципієнт промов зазвичай масовий загаль, що характеризується неоднорідністю, отже є логічним, що політик для встановлення зв'язку та маніпуляцій буде уникати уточнень у звертаннях та викладенні думок, таким чином намагаючись охопити ширше коло слухачів.

Перлоф Р. М. каже, що політичним промовам характерна метафоричність та емоційна забарвленість, саме такими шляхами, на його думку, здійснюється вплив на аудиторію [Perlof, 2017]. Вважаємо, що таким чином

мовець досягає не тільки впливу на реципієнтів, але й у цей же час широкий вжиток метафор призводить до узагальнення, про яке ми говорили вище. Але дослідниця Федік О. В має думку, що політична промова має зазвичай офіційно-ділову направленість і їй не характерні такі особливості, як емоційність та метафоричність, на її думку, ці характеристики виступають лише для надання промові «національного колориту» [Федік, 2021, с. 178]. Ми вважаємо, що з такою точкою зору можна погодитись, беручи до уваги той факт, що за обмежений час мовець має викласти якомога більше інформації, але не думаємо, що слід повністю відкидати емоційність і метафоричність у виступах, бо вони роблять мовця цікавішим для загалу, будують контакт з реципієнтами.

Висновки до розділу 1

У розділі 1 ми розглянули політичну комунікацію як явище політичного дискурсу. Проаналізувавши точки зору декількох вчених, вивели поняття, яким будемо користуватися в подальшому дослідженні. При розгляді характерних ознак політичної промови, розширили, запропоноване раніше, визначення, крім того, ознайомились з характеристиками, які будуть використовуватись надалі для опису власне інавгураційної промови.

РОЗДІЛ 2 . ІНАВГУРАЦІЙНА ПРОМОВА: ДИФЕРЕНЦІЙНІ ОЗНАКИ

2.1. Підходи до вивчення інавгураційної промови

Як і будь-який феномен інавгураційна промова може розглядатися з багатьох точок зору. Кожен підхід дає змогу ширше відкрити це поняття, надати йому більш точну характеристику. Саме повне розкриття поняття «інавгураційна промова» і є однією з основних задач нашої роботи.

По-перше, слід зазначити, що весь політичний дискурс, до якого, безпосередньо, входить інавгураційна промова може розглядатися в декількох аспектах: філологічному (при цьому зважаючи на загальні мовленнєві особливості окремого оратора), соціально-психолінгвістичному (такий підхід дозволить оцінити досягнення мовцем поставлених перед ним задач, міцність зв'язку з аудиторією) та індивідуальному (такий тип розгляду політичних промов дасть можливість зрозуміти особисті смисли, які оратор вкладав у промову) [Бацевич, 2004, с. 60]. Не можна не згадати про лінгвокультурний аспект (виокремлення культурних кодів, посилянь на історію, які будуть характерні для певної території та зрозумілі культурній групі людей, які сприймають цю промову).

На нашу думку, аналіз політичних промов з якомога ширшої перспективи дуже цінний для сучасного суспільства, бо політичний дискурс, складовою якого є досліджувані нами поняття, є важливим показником культурного та соціального рівня життя суспільства. Тому стає зрозумілим той факт, що при розгляді підходів до вивчення політичних промов, ми будемо знаходитись у площині перетину різних дисциплін.

Під час дослідження структури і змісту політичної промови треба послуговуватися сучасними лінгвістичними теоріями, що пропонують різноманітні ознаки виокремлення цього жанру серед інших способів політичної комунікації. До жанротворчих критеріїв аналізу політичної

промови відносять: характер комунікації (офіційний/неофіційний), вид комунікації (особистісна/публічна), мету, кількість учасників, типову концепцію адресата (рівний/підлеглий, жінка/чоловік), звернення до адресата або його відсутність, активність чи пасивність адресата [Бацевич, 2004, с. 28].

Також пропонують аналізувати політичні промови за сімома визначальними ознаками:

- 1) Змістова невизначеність;
- 2) Динамічність промови визначається зміною політичних обставин;
- 3) Емоційна забарвленість промови та фактичне спілкування мають домінуючу роль;
- 4) Перевага масового адресата;
- 5) Стратегії створення позитивного іміджу політика, пов'язані з його сприйняттям масами переважно через ЗМІ;
- 6) Регулювання дистанції між політиком та масами відбувається завдяки мас-медіа (зближення мовця із реципієнтом сприяє підвищенню демократичності дискурсу, а віддалення – підвищенню авторитарності дискурсу);
- 7) Використання евфемізмів, натяків та не визначених як правдиві висловів чи фактів відбувається через прагматичне бажання мовця підвищити відчуття включення у діалог та винятковості у адресата (тобто така «езотеричність» має прагматичну категорію).

Такі підходи до вивчення політичних промов та, зокрема, інавгураційної промови дають змогу виокремити основні особливості цього феномена. Саме такі категорії ми використовували у розділі для опису характерних ознак.

Також хочеться приділити увагу таким двом підходам до розгляду інавгураційної промови, як структурний та стилістичний.

До структурного складу політичної промови входить комунікативна мета, модель автора, концепція адресованості, зміст події, чинники комунікативного минулого й майбутнього, а також мовленнєве оформлення.

Перейдемо до розгляду цього феномена зі стилістичної точки зору. Деякі дослідники визначають межі стилю інавгураційної промови як офіційно-ділові, але існує думка, що більш коректним буде відносити такі виступи до публіцистичного стилю. Загалом, відносити жанр інавгураційної промови до офіційно-ділового не зовсім правильно, бо, як було сказано нами раніше, мова політиків, збагачена метафорами, поширеними звертаннями, є патетичною (сповненою пафосу), бо направлена впливати на слухача, наближати до нього шляхом демонстрування своєї емотивності, спонукати до дій, а також пропагування власних ідей та політичний переконань, що більше схоже на публіцистичний стиль. Цей стиль розрахований на здійснення впливу на реципієнтів мовлення, а інавгураційні промови мають на меті встановити контакт з цільовою аудиторією та вплинути на їхнє сприйняття інформації шляхом використання різних комунікативних прийомів.

Публіцистичний стиль розглядають як стиль масової інформації [Мацько, Кравець, 2007]. Хоча цей стиль ще не виокремлюють, можна розглядати жанр інавгураційної промови в його межах, адже інавгурація президента країни завжди набуває популярності в медійному просторі, більшість людей її бачать з екранів телебачення і сприймають як будь-який інший текст ЗМІ. Для стилю масової інформації наводять деякі характерні ознаки:

- 1) Особливі знаки відтворення емоцій;
- 2) Міміка;
- 3) Інтенації;
- 4) Використання форм, які характерні для усного мовлення;
- 5) Розкутий характер висловлювання;
- 6) Використання розмовної чи побутової лексики;
- 7) Урізноманітнення викладу інформації для зацікавленості/переконання/співчуття адресату мовлення

(як приклад можна навести звертання президента України Володимира Зеленського до жителів тимчасово окупованих територій у новорічній промові російською мовою).

Таким чином, розглядати інавгураційну промову в межах конкретного стилю не можна, адже в ній наявні ознаки кількох стилів. Вони перебувають у постійній взаємодії, тому кожен із них містить в собі елементи іншого. В інавгураційній промові наявні елементи офіційно-ділового та публіцистичного стилів, риси стилю масової інформації. Отже, інавгураційну промову потрібно трактувати як окремий жанр на межі медійного та офіційно-ділового стилів.

Можемо побачити, що різноманітність підходів до вивчення інавгураційної промови, робить це явище більш глибоким та зрозумілим для загалу. Вважаємо, дуже важливим надавати якомога більше характеристик цьому феномену для більш досконалого та повного його вивчення.

2.2. Специфіка інавгураційної промови

Предметом нашого дослідження є інавгураційна промова, у цьому розділі ми розглянемо її специфіку та виявимо основні особливості. Розглядати цей феномен ми будемо крізь матрицю типологічних характеристик, вони згадувались у розділі 1, коли мова йшла про особливості політичної комунікації в цілому, складником якої і є інавгураційна промова.

Спираючись на роботу Ю. В. Крапиви та Д. А. Крікун, можемо окреслити основні критерії для характеристики, ними будуть:

- 1) характер суб'єкта;
- 2) характер адресата;
- 3) функції;
- 4) зіставлення монологічного та діалогічного мовлення;
- 5) протиставлення усної та писемної форм;
- 6) обсяг інформації;
- 7) мета висловлювання [Крапива, Крікун, 2019, с. 43].

За першим критерієм можемо сказати, що суб'єктом інавгураційної промови буде виступати виключно політичний діяч, а саме: новообраний президент. Ми знаємо, що політичні промови можуть проголошуватись не лише державними діячами, наприклад, представники ЗМІ або активісти теж можуть бути суб'єктами виступів такого роду, але ритуальний характер інавгураційної промови надає їй особливість того, що лише новообраний президент може її проголошувати. Ю. В. Крапива та Д. А. Крікун зазначають, що не лише мовець є відповідальним за авторство промови, загальновідомим є факт, що над виступами політичних діячів працює команда, учасниками якої є і спічрайтери [Крапива, Крікун, 2019, с. 44]. Як було сказано, інавгураційна промова має ритуальний характер, який полягає в тому, що новообраний президент дає певну клятву перед народом своєї країни. Беручи це до уваги, хочемо зазначити, що саме політика будемо вважати повністю відповідальним за авторство тексту.

За другим критерієм, характером адресата, інавгураційну промову можемо схарактеризувати таким чином: аудиторія, перед якою промова проголошується, звісно буде масовою та неоднорідною. До реципієнтів будуть належати власне громадяни всієї країни. Сприймати такий виступ вони будуть як наживо, знаходячись безпосередньо у місці проголошення промови, так і через засоби масової інформації, телевізійні та інтернет-ресурси. Через те, що промова має охопити такий широкий загал і має велике урочисте значення, вона може бути подана не лише у якості виступу, але й текстом у друкованих ЗМІ. Характеристика за цим критерієм є дуже виразною особливістю інавгураційної промови, бо охоплення такої широкої аудиторії не є дуже поширеним, частіше політики виголошують свої виступи перед окремими групами пов'язаних між собою людей (своїми прибічниками, представниками певних професій, іншими політичними діячами).

Далі слід розглянути політичну промову за її функціями. У дослідженні Ю. В. Крапиви та Д. А. Крікун виділяють наступні категорії політичних промов: ритуальні, агональні та орієнтаційні. Ми вже багато разів казали про те, що інавгураційний виступ за своїм функціональним направленням відноситься до ритуальних промов. Цей жанр отримав таку назву, бо має відношення до якоїсь значної лінгвокультурної події та охоплює великий спектр тем та проблем [Крапива, Крікун, 2019]. На нашу думку, характеристика інавгураційної промови, як ритуальної, несе за собою і подальші її особливості. Це ми могли побачити при її описі за іншими критеріями. Особливості і суб'єкта, і адресата інавгураційного виступу витікали саме з її ритуальної функції. Визначення інавгураційної промови як ритуальної може скласти враження, що її зміст не буде мати великого значення, але слід тоді підкреслити, що своє перше ритуальне звернення до народу президенти часто використовують для того, щоб сформулювати нову суспільну думку, підкреслюючи події минулого, загальні суспільні цінності, які резонують з політичними ініціативами нової адміністрації

Розглядаючи інавгураційну промову за зіставленням діалогічного та монологічного мовлення, можемо визначити її як монологічну. Промови такого типу не передбачають діалогу з аудиторією, лише мовець буде доносити свою думку.

Інавгураційна промова – заздалегіть написаний текст, який урочисто виголошується оратором. Тому за типом походження вона буде мати писемний характер, а тип відтворення, звісно, буде усним.

За обсягом інформації інавгураційну промову можна віднести до середніх та великих жанрів. Розмір виступу є дуже індивідуальним для кожного політика, не можна стовідсотково віднести промову до певної категорії. Обсяг не встановлен регламентом, тож, кожний президент може обирати його самостійно, спираючись на власні відчуття того, скільки часу потрібно для викладення всього матеріалу.

Останнім пунктом класифікації є мета висловлювання. Повертаючись до праці Ю. В. Крапиви та Д. А. Крікун, можемо побачити, що в цілому політичні промови поділяють на оціночні, інформаційні та імперативні [Крапива, Крікун, 2019, с. 44]. Вважаємо, що для інавгураційних виступів найкращою є саме імперативна та інформаційна характеристика. Президент дякує співвідчизникам за довіру та закликає й надалі підтримувати його дії. Часто у промовах такого роду ми можемо почути заклики до об'єднання, як, наприклад, у інавгураційній промові Дж. Байдена: «...*It requires that most elusive of things in a democracy: Unity*» [Biden, 2021]. Прояви інформаційного аспекту можемо побачити, коли суб'єкт розповідає про свої плани щодо майбутнього президенства. Частина з такою інформацією дуже часто присутня у виступах цього роду.

Для того, щоб провести розбір не тільки форми, але й змісту обраного інавгураційного виступу, звернемось до роботи К. Кемпбелл та К. Джеймисон, у якій вони наводять основні риси змісту такого роду звернень. «Президентська інавгурація об'єднує аудиторію, перетворюючи її членів на групу людей, які можуть бути свідками церемонії та

підтверджувати її, повторює суспільні цінності, взяті з минулого, висуває політичні принципи, якими керуватиметься нова адміністрація; і демонструє шляхом прийняття законів, що президент цінує вимоги та обмеження виконавчих функцій» [Campbell, Jamieson, 2008]. Показником точності таких характеристик можна вважати те, що вони не змінюються вже довгий проміжок часу і є наявними у всіх інавгураційних промовах, виголошених президентами Сполучених Штатів Америки.

Розберемо кожен з цих пунктів детальніше. Почнемо з того, що часто в інавгураційних промовах можна почути звернення до минулого. Воно може виражатись в оцінці роботи попередніх адміністрацій, політика яких співпадає з політикою новообраного президента, або у згадуванні значущих подій минулого. Останнє має на меті показати народу, що колись важкі часи вже були пройдені, а отже, і зараз не стануть на заваді. Останнім часом популярним стало цитування промов попередників. Найбільшою популярністю користуються промови Вашингтона, Джеферсона, Лінкольна.

Наступний пункт, що ми зазначили, – підтвердження загальнонаціональних цінностей. Оскільки після проведення виборів народ часто стає розділеним, президент має розумно підійти до його об'єднання. Саме для цього використовуються згадки спільних цінностей. Часто об'єднуючими постають релігійні тези або патріотичні висловлювання. Використання цього прийому ми зможемо яскраво побачити у промові президента Джо Байдена, бо, виходячи з суспільного контексту, завдання об'єднання громадян було одним з найважливішим для нього.

Останні два пункти пов'язані між собою, бо стосуються майбутнього президенства новообраного лідера держави. Президент оголошує основні шляхи своєї політики та показує повагу до вимог і обмежень даної посади. Очільники держави вказують на те, що інститут президенства та його головні засади залишаться непорушними. Часто вживаними в цьому контексті є слова: кредо, переконання, віра, священний обов'язок.

У своїй роботі К. Кембелл та К. Джеймісон також зазначають, що інавгураційні промови є підвидом дискурсу, який називають епідейктичним [Campbell, Jamieson, 2008]. Цей вид дискурсу характеризують направленістю на звинувачення чи піднесення когось або чогось під час урочистих подій, спонукання оцінювати виступ оратора, у якому він звертається до подій минулого, але зосереджується на сьогодні, використовує піднесений літературний стиль мовлення. Отже, можна сказати, що ціллю промов епідейктичного дискурсу є спонукання до споглядання, а не до дій. Також такий стиль робить промову відірваною від часу, переплітаючи події минулого та теперішнього. Промова наповнена патетичністю, яка потрібна для того, щоб текст промови був актуальний і у майбутньому. Загальні цінності не змінюються, згадки про попередників лишаються актуальними, як і обіцянки шанувати засади президенства. Отже, маючи всі ці фактори промова залишається поза часом та не втрачає релевантності у майбутньому.

Проаналізувавши інавгураційну промову, можемо сказати, що основоположною особливістю для неї є ритуальна функція, саме для її виконання такий жанр набуває перерахованих вище, інших, особливостей.

Висновки до розділу 2

У розділі 2 ми провели огляд різних підходів до вивчення інавгураційних промов, роздивились, з яких сторін можливо досліджувати виступ такого типу. Це дало змогу зрозуміти, що інавгураційна промова зачіпає багато як наукових сфер, так і сфер повсякденного життя.

Визначили специфіку таких президентських виступів, отримані результати допоможуть краще проаналізувати обрану нами промову Джо Байдена.

РОЗДІЛ 3. ІНАВГУРАЦІЙНІ ПРОМОВИ ПРЕЗИДЕНТІВ США

3.1. Історія виступів під час інавгурації президентів Сполучених Штатів Америки

Традиція виголошувати інавгураційну промову, серед американських президентів, бере початок від найпершого обраного керівника держави Джорджа Вашингтона [Larson, 2014, с. 287–288]. Така промова не є обов'язковою, але жоден з президентів не пропустив нагоди звернутися до народу.

Найчастіше інавгураційний виступ включає в себе думки новообраних лідерів держави про минуле нації, надії на майбутнє та загальні положення обраного ними курсу розвитку країни [Інавгураційні промови президентів США, 2009, с. 3].

Інавгураційна промова не тільки несе в собі вищезазначену інформацію, але є дзеркалом розвитку суспільства. Найпростіший приклад – це зміна способу розповсюдження промови такого виду. У 1801 році промову Томаса Джефферсона (3-й президент США) вперше було видано у друкованому виданні.

Джеймс Полк (11-й президент США) став першим, чий виступ передавали телеграфом, у той час як промову Кальвіна Куліджа (30-й президент США) американці вперше почули по радіо.

Побачити інавгураційний виступ президента американці змогли вперше у 1949 році, коли відбулась телевізійна трансляція звертання Гаррі Трумена (33-й президент США).

Еру інтернету в інавгураційних промовах відкрив Біл Клінтон (42-й президент США), адже його виступ вперше наживо транслювався у мережі.

Як ми вже зазначали раніше, інавгураційна промова не є обов'язковою, до того ж немає регламенту щодо її довжини чи місця виголошення, тому виступи часто зазнавали змін.

Найдовшим в історії Сполучених Штатів Америки є звернення Вільяма Генрі Гаррісона (9-й президент США), що складало 8460 слів. Довжина промови коштувала новообраному президенту життя, адже виголошуючи її довгий час на холодному повітрі, В. Гаррісон захворів на пневмонію і помер через місяць після інавгурації [Shogan, 2020].

Першому президенту Дж. Вашингтону знадобилось лише 135 слів, щоб звернутись до американців, що зробило його промову найкоротшою в історії [Length of inaugural addresses ... , ел. ресурс].

Щодо місця виступу, то найперша промова була виголошена у палаті сенату у Нью-Йорку, Томас Джеферсон у свою чергу звернувся до американців вже з нової палати сенату, що була побудована у Капітолії.

Джеймс Монро (5-й президент США) був перший, хто виголосив інавгураційну промову на вулиці, біля старого Капітолія у 1817 році.

Традицію проводити інавгурацію на сходах західного крила Капітолія започаткував Рональд Рейган (40-й президент США), цю традицію підтримують і зараз.

Аналізуючи інавгураційну промову крізь призму історії, можна виділити головні її ознаки, які були присутні у виступі кожного промовця. До таких зараховано:

- 1) заклик згуртувати націю;
- 2) прославляння спільних для всіх громадян цінностей;
- 3) окреслення головних засад розвитку держави під час президенства новообраного лідера;
- 4) демонстрація розуміння своїх повноважень, як очільника держави;
- 5) фокусування на теперішньому з відсилками до минулого і майбутнього [Shogan, 2020].

Ці ознаки можна проілюструвати прикладами з найкращих, на думку дослідника К. Шогана, інавгураційних промов. Так, у своєму виступі новообраний президент Томас Джеферсон вперше фокусує увагу на

об'єднанні нації, заявляючи: «Ми всі – республіканці і ми всі – федералісти» [Shogan, 2020].

Характерним для промови Авраама Лінкольна у 1865 році є звертання до історії і нещодавніх глобальних змін у країні – закінчення Громадянської війни. «Зі злістю ні до кого і з милосердям до всіх, з твердістю в правді, якою Бог дає нам бачити правду, намагаймося закінчити справу, в якій ми перебуваємо; перев'язати рани нації...» [Shogan, 2020].

Намаганням згуртувати націю після великої економічної кризи, характеризується промова Франкліна Рузвельта, в якій він каже відому фразу: «Все, чого нам варто боятись – це самого страху». Він також звертається до спільних цінностей, посилаючись у своїй промові на Біблію, для того, щоб сказати про фінансистів, що були відповідальні за брак грошей.

Джон Кеннеді окреслює головні засади свого президенства відомим зверненням: «Не питайте, що держава може зробити для вас, питайте, що ви можете зробити для держави» [Shogan, 2020].

Те саме робить Рональд Рейган, кажучи: «У теперішній кризі влада не вирішить проблему, влада і є проблемою» [Shogan, 2020].

Отже, ми можемо побачити, що наведені К. Шоганом ознаки, дійсно були присутні у виступах американських президентів, окрім того, можливо помітити, що у найкращих промовах, наявні майже всі з вищеперерахованих пунктів та можливі випадки, коли декілька з них наявні навіть в одній фразі.

Традиція виступів під час інавгурації, започаткована у США, дає змогу не тільки дізнатись більше про кожного з лідерів держави, але й простежити розвиток американського суспільства.

3.2. Аналіз інавгураційної промови Дж. Байдена від 20 січня 2021 року

Ознайомившись з теоретичним матеріалом, ми можемо перейти до частини аналізу інавгураційної промови Джо Байдена. Як ми казали раніше, інавгураційна промова завжди відображає стан суспільства на момент її виголошення, тому буде доречно окреслити соціальний та політичний клімат в американському та світовому суспільстві на той час.

Дві основні проблеми, які слід зазначити, – це пандемія коронавірусу, яка спостерігалася у 2020 та 2021 роках та залишила по собі катастрофічні для країни наслідки: окрім більше як 800 тисяч смертей, вірус забрав сотні тисяч робочих місць та спровокував фінансову кризу. Другою головною проблемою стали насильницькі протести, що відбулись у Вашингтоні 6 січня 2020 року, сутички були спровоковані прихильниками колишнього президента США Дональда Трампа, які не погоджувались з результатами виборів, оскільки перемогу здобув Джо Байден.

Аналізуючи інавгураційну промову, можна буде побачити, що до цих двох подій Дж. Байден звертається найбільше, а отже, вже на цьому етапі можна сказати, що прослідковується одна із зазначених у попередньому розділі рис промов такого типу – звернення до подій минулого.

Для початку наведемо загальні відомості щодо цього виступу. Інавгурація Дж. Байдена відбулась 20 січня 2021 року на західному крилі Капітолія США у Вашингтоні, округу Колумбія. Промова тривала 21 хвилину і складалась з 2379 слів.

Особливим для промови цього року стала відсутність глядачів, які зазвичай збирались перед Капітолієм, пов'язано це було з карантинними заходами через пандемію коронавірусу. Кількість запрошених також була обмежена через безпекову загрозу після масових заворушень. Окрім членів конгресу на інавгурації були присутні колишні президенти: Білл Клінтон, Джордж Буш та Барак Обама. Присягу, як 46-й президент Сполучених Штатів Америки, Джо Байден давав на своїй сімейній Біблії, котру

використовував і в минулому, коли присягав як віце-президент за часів Барака Обама та як сенатор.

Джо Байден починає свою промову зі звертання до присутніх представників влади, серед них: віце-президентка Камала Харіс, спікерка Ненсі Пелосі, старші сенатори Шумер та Мак'конел, верховний суддя Робертс. Новообраний президент також відмічає всіх присутніх поважних гостей, та, звісно, всіх американців, використовуючи звертання: *“my fellow Americans”* [Biden, 2021.].

У наступних реченнях ми можемо побачити, використання, описаних нами прийомів. Президент звертається до історії, кажучи: *“... for the ages America has been tasted anew and America has risen to the challenge”* [Biden, 2021]. Як було зазначено раніше, президенти часто використовують такі прийоми, щоб показати, що важкі часи вже були в історії, але перешкоди були подолані. Ця фраза є показовою, бо зазначає це прямим текстом.

Також на початку промови згадуються події, які нещодавно сталися в американському суспільстві. Першим президент згадує напад на Капітолій, говорячи: *“... on this hallowed ground where just days ago violence sought to shake this Capitol's very foundation, we come together as one nation”* [Biden, 2021]. Заклики до об'єднання є провідними мотивами цієї промови, саме через події, які яскраво показали, що нація є розколотою. Після згадки цього факту президент дякує за присутність представникам обох партій, знову таким чином вказуючи на єдність.

Джо Байден у своїй промові згадує президента Картера, дякуючи йому за його працю на цьому посту в минулому, згадує президента Вашингтона, зазначаючи, що виголосив клятву, яка вперше була промовлена саме ним.

Далі ми знову можемо побачити об'єднуючі заклики: *“... but the American story depends not on anyone of us, not on some of us, but on all of us”, “... We the people who seek a more perfect Union”* [Biden, 2021].

Президент зазначає провідні риси своєї політики, яка буде спрямована на відновлення Америки: *“... much to repair, much to restore, much to heal, much*

to build” [Biden, 2021]. І уточнює проблеми, через які країні буде потрібне відновлення, згадує пандемію коронавірусу, що стала справжнім викликом як для Америки, так і для всього світу, приділяє увагу наслідкам того, що відбулось: *“it’s taken as many lives in one year as America lost in all of World War II”* [Biden, 2021]. Як наслідок цього згадано також наступне: *“Millions jobs have been lost. Hundreds of thousands of businesses closed”* [Biden, 2021]. Вважаємо показовим, що серед двох актуальних соціальних і політичних проблем, що ми зазначили на початку, президент Байден обирає приділити більше уваги саме пандемії, бо вона, на відміну від штурму Капітолія, викликає у людей менше розбіжностей в думках, є подією, яка торкнулась більшості.

Наступна частина промови знову підіймає теми об’єднання нації. Президент згадує слова Авраама Лінкольна, який після підписання проголошення про емансипацію сказав, що вся його душа знаходиться у цьому документі. Джо Байден у свою чергу зазначає, що вся його душа покладена у прагнення об’єднати американців: *“... my whole soul is in this: bringing America together. Uniting our people”* [Biden, 2021]. Також вказує на проблеми, які є спільними для всіх американців і які можна подолати завдяки об’єднанню: *“Uniting to fight the common foes we face: anger, resentment, hatred, extremism...”* [Biden, 2021].

Продовжуючи цю тему, президент виголошує головні засади своєї політики і плани на своє президентство: *“... we can teach our children in safe schools. We can overcome this deadly virus. We can deliver racial justice...”* [Biden, 2021]. Можемо побачити, що президент, як і вимагає жанр інавгураційної промови, не вказує, які саме дії він буде робити задля досягнення поставлених цілей, а просто ознайомлює громадян із загальними планами.

Далі в промові можемо побачити звернення президента до історичних подій. Ними він ілюструє факт того, що «темні» часи завжди закінчувались і Америка відновлювалась, ставала сильнішою. Джо Байден згадує закінчення

громадянської війни та боротьбу жінок за право голосу. Останнім фактом він підводить до того, що вперше на посаду віце-президента було обрано жінку – Камалу Харріс. Цю подію він підкреслює фразою: *“Don’t tell me things can’t change”* [Biden, 2021].

Продовжуючи тему об’єднання, президент звертається до людей, які його не підтримували, говорячи: *“... here me out as we move forward... and if you still disagree, so be it”* [Biden, 2021]. Також заклик до об’єднання підкреслюється фразою: *“I will be a President for all Americans”* [Biden, 2021].

Особливо яскраво використання засобу підкреслення спільних цінностей задля об’єднання народу можемо побачити у словах президента: *“what are common objects we love that define us as Americans?”* [Biden, 2021]. Після цього Джо Байден перераховує загальні життєві засади, які будуть близькі кожному американцю, такі як: чесність, гідність, свобода тощо.

У заключній частині промови президент продовжує розвивати тему об’єднання, кажучи, що лише разом є можливість подолати проблеми, що американці не мають іти один на одного, закликає до згуртування.

Встановивши, за загальним посилом звернення, що президент найчастіше закликав до об’єднання, ми обрали показові для цієї теми слова (див. таб. 3.1).

Найбільш вживаним словом є займенник *«we»*, що ще раз підкреслює факт того, що свою постать президент не відриває від народу, а, говорячи про плани президенства, не відділяє себе від своєї команди. Для порівняння, особовий займенник *“I”* зустрічається у промові всього 32 рази.

Використання слів *“America”* та *“nation”* зумовлене, звичайно, подією, за якою промова виголошується, а також слово *“nation”* використовується знову ж таки, щоб показати народу його цілісність. І, звичайно, слово *“unity”*, яким можна схарактеризувати промову в цілому, часто згадується президентом з тією ж метою – згуртувати людей, нагадати про важливість єдності.

Слово, що доволі часто звучить у промові, – це слово *“democracy”*. Його використання можемо пов’язати з тим, що президент Байден є переможцем

виборів саме від Демократичної партії. У виступі він також наголошує, що саме демократія та її головні засади можуть об'єднати народ та допомогти пройти важкі часи, і подає це слово, як спільну цінність для всіх американців.

Таблиця 3.1.

Найчастотніші слова, використані в інавгураційній промові

Дж. Байдена

Слово	Частота
we	89
America	38
nation	16
democracy	11
unity	9
justice	5

Слово “*justice*” президент використовує в промові у контексті своїх обіцянок, каже, що за час його президентства справедливість буде досягнута. Слід зазначити, що з 5 разів використання цього слова, 3 рази воно використовується в поєднанні зі словом “*racial*”, що пов’язуємо з загостренням ситуації расової дискримінації в Америці.

Результати нашого контент-аналізу співпадають із загальною тематикою інавгураційної промови, зазначеною Спільним комітетом з питань інавгураційної церемонії (“The Joint Committee on Inaugural Ceremonies” [Presidential Inauguration, ел. ресурс]), – «Наша рішуча демократія: створення більш досконалої єдності» (“Our Determined Democracy: Forging a More Perfect Union” [Presidential Inauguration, ел. ресурс]), що підкреслює сутність американського способу існування, який спирається на демократію.

Провівши детальний аналіз промови, можемо виділити основні стилістичні прийоми, які Президент Байден використовував під час її проголошення. На нашу думку, основними є анафора, антитеза, триколон.

Анафора використовується в інавгураційному зверненні для підкреслення основних думок автора: *“Today, we celebrate the triumph not of a candidate, but of cause. Cause of democracy”* [Biden, 2021].

Антитеза слугує для протиставлення, важливого елемента інавгураційної промови, минулого і майбутнього: *“A day of history and hope”* [Biden, 2021]. При цьому оратор знову підкреслює важливість єдності нації: *“We face an attack on democracy and on truth. ... But the fact is that we face them all at once, as one nation”* [Biden, 2021].

Триколон – речення, або ряд речень, що формуються з трьох ритмічних мовних одиниць [Golubovska, 2018, с. 31]. На нашу думку, цей стилістичний прийом використовувався так само для підкреслення і виділення основних думок, як-от: *“Uniting to fight the common foes we have: anger, resentment, hatred”* [Biden, 2021].

Зазначені прийоми допомагають створити відповідну патетичність виступу, урочистість, що супроводжує церемонію інавгурації.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі роботи ми розглянули інавгураційні промови американських президентів у історичному контексті. Такий аналіз ще раз підтвердив факт того, що перші виступи президентів часто зазнають впливу і змінюються, враховуючи розвиток суспільства. Ми прослідкували зміни в способі донесення інформації до загалу, зміну церемоній та місця проведення. Далі нами був зроблений детальний аналіз інавгураційної промови 46-го президента Сполучених Штатів Джозефа Байдена. Виявили, що характерні особливості, притаманні всім інавгураційним промовам, прослідковувались і у його виступі. Також нами були визначені слова, які найчастіше використовувались у зверненні, і за допомогою такого аналізу була виокремлена головна тема цієї промови.

ВИСНОВКИ

Політичний дискурс є невід'ємною частиною нашого життя, його вплив збільшується з кожним роком. Із зростаючим захопленням медійного простору, особливо інтернет-ресурсів, все більше людей можуть стати його учасниками.

Частиною політичного дискурсу, що є цікавим для нас з філологічної точки зору, є політична промова. Все більше людей можуть передивлятися їх, відповідно політики можуть охоплювати все більшу аудиторію. Ознайомившись з трактуваннями політичної промови різними вченими, у нашій роботі ми визначили цей феномен як цілеспрямований вплив на свідомість людей, задля досягнення певної мети. Для впливу такого роду використовуються різноманітні комунікативні засоби.

Провели огляд характерних ознак політичних промов та підходів до вивчення інавгураційних виступів, можемо сказати, що всебічний огляд цих явищ дає змогу зробити ці поняття більш доступними для широкого загалу. Як ми зазначили раніше, аудиторія з кожним роком стає все більше і людям потрібно розуміти основні поняття комунікації, частиною якої вони стають. Вважаємо це значущим, бо політичний вид комунікації є одним з найважливіших, оскільки безпосередньо впливає на основні сфери життя людей та суспільства в цілому.

Проаналізувавши та виявивши характерні ознаки інавгураційної промови, дійшли висновку, що саме ритуальність функцій таких виступів тягне за собою й подальші їх особливості. Зазначили, що суб'єктом інавгураційної промови є виключно політичний діяч, адресатом – громадяни однієї країни, до яких виступ доносять різними засобами (власне промовою, записом на телевізійних та інтернет-ресурсах, друкованим текстом у ЗМІ), обсяг інформації у промові не регламентований, але схиляється до середніх жанрів, метою виступу з інавгураційною промовою часто ставлять донесення нової інформації та викладення імперативних закликів.

На основі розглянутого теоретичного матеріалу провели аналіз інавгураційної промови Джо Байдена, визначили її основну тему, розглянули прийоми, якими оратор намагається її розкрити. Аналіз тексту дав змогу побачити, що особливості інавгураційних промов, які були встановлені у перших двох розділах, дійсно повторюються і досі. Президенти продовжують практику попередників, зберігаючи структуру промови та, власне, використовують схожі прийоми багато років, не дивлячись на зміну політичного клімату, соціальних чинників та основну тему, яку вони намагаються донести до слухачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Академія, 2004. 342 с.
2. Інавгураційні промови президентів США. Харків: «Фоліо», 2009. 335 с.
3. Крапива Ю. В., Крікун Д. А. Політична промова як різновид політичної комунікації//Закарпатські філологічні студії. Ужгород, 2019. Вип.11, Т.2. С. 42–45. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2019.11-2.7>.
4. Лісовий М. І. Культура професійного мовлення: Навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2010. 200 с.
5. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови. К.: Вид. центр «Академія», 2007. 359 с.
6. Падалка О. В. Політична промова та її просодичні характеристики//Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. 2012. № 6. С. 66–69.
7. Самойлова І. В., Подвойська О. В. Лексичні особливості політичних промов//Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Філологічні науки. 2016. Кн. 1. С. 235–238.
8. Стрій Л. І. Ритуальні жанри українського політичного дискурсу: структурно-семантичний і лінгвопрагматичний аспекти. Одеса, 2016. 190 с.
9. Baum M. A., Groeling T. New Media and the Polarization of American Political Discourse. 2008. 345 p.
10. Campbell K. K, Jamieson K. H. Presidents Creating the Presidency: Deeds Done in Words. The University of Chicago Press, 2008. 433 p.

11. Communication//Longman Dictionary. URL: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/communication> (дата звернення: 15.05.2021).
12. Golubovska I. American political linguoculture in the mirror of national values (on the material of inaugural speech of Donald Trump)//Одеський лінгвістичний вісник. 2018. Вип. 11. С. 29–36. DOI <https://doi.org/10.32837/2312-3192-2018-11-29-36>.
13. Inaugural address. URL: <https://www.inaugural.senate.gov/inaugural-address/> (дата звернення: 29.09.2021).
14. Inaugural History. URL: <https://www.cbsnews.com/hdocs/politics/inauguration/history.pdf> (дата звернення: 11.10.2022).
15. Joe Biden's inauguration speech transcript, annotated// The Washington Post. URL: <https://www.washingtonpost.com/politics/interactive/2021/01/20/biden-inauguration-speech/> (дата звернення: 29.05.2021).
16. Joseph R. Biden, Jr. Inaugural address. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/01/20/inaugural-address-by-president-joseph-r-biden-jr/> (дата звернення: 29.05.2021).
17. Kenski K. The Oxford Handbook of Political Communication, 1st ed. Oxford University Press, 2011. 973 p.
18. Крапува Ю., Sukhenko A. Presidential Debate (on the material of the 2020 Election Campaign in the USA)//Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія». 2022. Вип. 90. С. 6–10. DOI: [10.26565/2227-1864-2022-90-01](https://doi.org/10.26565/2227-1864-2022-90-01) (дата звернення: 10.04.2023).
19. Larson E. J. The Return of George Washington 1783–1789. New York: HarperCollins, 2014. P. 287–288.

- 20.Length of inaugural addresses of all American Presidents from 1789 to 2021. URL: <https://www.statista.com/statistics/243686/length-of-inaugural-addresses-of-us-presidents/> (дата звернення: 13.10.2022).
- 21.McNair B. An Introduction to Political Communication, 5th ed. London and New York: Routledge, 2011. 226 p.
- 22.Perlof R. M. The Dynamics of Political Communication: Media and Politics in Digital Age, 2nd ed. London and New York: Routledge, 2017. 500 p.
- 23.Peters J. Speaking into the Air. A History of the Idea of Communication, 1st ed. The University of Chicago Press, 2000. 308 p.
- 24.Presidential Inauguration. Inauguration of Joe Biden, January 20th 2021//Columbia College. URL: https://www.ccdc.edu/presidential-inauguration-inauguration-of-joe-biden-january_20th_2021/ (дата звернення: 15.03.2023).
- 25.Shogan C. The Inaugural Address: Origins, Shared Elements, and Elusive Greatness. 2020. URL: <https://www.whitehousehistory.org/the-inaugural-address> (дата звернення: 11.10.2022).
- 26.Topic//Oxford English Dictionary. URL: <https://www.lexico.com/definition/topic> (дата звернення: 07.06.2021).
- 27.Van Dijk T. Discourse, Opinions and Ideologies, 7th ed. Schaffner, 2000. 273 p.
- 28.Vassileva M. A. Political Communication Model of the Inaugural Address Speech of President-Elect Joseph R. Biden//Rhetoric and Communications. No 48. 2021. P. 51–63.
- 29.Widmer T. American Speeches: Political Oratory from Abraham Lincoln to Bill Clinton. Library of America, 2006. 875 p.
- 30.Widmer T. American Speeches: Political Oratory from Patrick Henry to Barack Obama. Library of America, 2011. 425 p.

02.05.2023

Анотація

Сагайдак А. А. Типологічні характеристики інавгураційної промови

Об'єктом дослідження роботи стала політична комунікація, а її предметом – інавгураційна промова, мали на меті виявити характерні риси такого різновиду політичної промови, як інавгураційна. При написанні роботи дійшли висновків, що поняття політичної комунікації швидко змінюється під впливом все ширшої популярності інтернет-ЗМІ та нових шляхів її сприйняття. Уточнили поняття політичної комунікації, користуючись різними підходами до вивчення цього феномена. У роботі виявили особливості, як політичної комунікації в цілому, так і її складника – інавгураційної промови. Можемо сказати, що ритуальна особливість інавгураційного виступу несе за собою ряд характерних лише для такої промови параметрів. Схарактеризували інавгураційну промову крізь матрицю типових ознак.

Ключові слова: політична промова, політична комунікація, інавгураційна промова, ритуальність.

Summary

Sahaidak A. A. Typological characteristics of the inaugural address

The object of the study is political communication, and its subject – the inaugural speech; we have aimed to identify the characteristics of such type of political speech as the inauguration. When writing the work, we have concluded that the concept of political communication is changing rapidly under the influence of the growing popularity of online media and new ways of perceiving it. There has been discovered a broader concept of political communication, using different approaches to the study of this phenomenon. The study reveals the features of both political communication in general and its component – the inaugural speech. We can say that the ritual feature brings the inaugural address a number of characteristics special only for such kind of speech. The inaugural speech has been characterized through a matrix of typical traits.

Key words: political speech, political communication, inaugural speech, ritual feature.